

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Hallituksen esitys HE 148/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Asiantuntijapuheenvuoro

Erityispedagogiikan dosentti, Eira Suhonen

HY/Kasvatustieteellinen tdk/Erityispedagogiikka

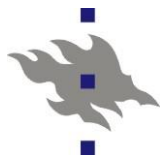
Lakiesityksen uusi luku 3a

Esityksessä:

- Varhaiskasvatuksen tuen kolmiportainen malli ja sen järjestämisen periaatteet
 - Yleinen tuki
 - Tehostettu tuki
 - Erityinen tuki

Kommenttini:

- erittäin hyvä, että tukeen liittyvät asita ovat yhdessä ja samassa luvussa
- varhaiskasvatuksen siirtyminen tuen kolmiportaiseen malliin on yhteneväinen nyt perusopetuksen kanssa
- tosin mallin toimivuudessa on vielä parannettavaa ja erot eri portaiden välillä epäselviä

15 a §. Lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen

Esityksessä:

- päätöksen sekä yleisen, että tehostetun tuen saamisesta tekee varhaiskasvatuksen henkilöstö, eikä siihen tarvita asiantuntijalausuntoa
- tuen tehostaminen ei edellyttäisi hallintopäätöstä
- erityisen tuen saamisesta sen sijaan tehtäisiin aina hallintopäätös

Kommentti:

- hyvä olla kirjattuna selkeästi
- kunnissa hyvin kirjava käytäntö tällä hetkellä
- mahdollistaa lapsen tuen saamisen heti kun tarve ilmenee
- velvoittaa vahvemmin varhaiskasvatuksen palvelun järjestäjää huolehtimaan tuen järjestämisestä
- vanhemmille oikeus saattaa päätös muutoksenhaun alaiseksi

15 b§:n Lapsen tuen toteutus

- ” *Lapsella olisi oikeus saada varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultaatiota ja opetusta sekä varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämiä tulkitsemis- ja avustajapalveluita sekä apuvälineitä*”.
- *Erityisopettajan antama tuki olisi lapsi- ja/tai ryhmätasoisesti annettavaa opetusta. Tuki voisi olla myös konsultatiivista tukea, jolloin tuki kohdentuisi lapsen ryhmän henkilöstölle ja/tai lapsen huoltajille*”.

Kritiikki:

- Esityksessä erityisopettajan antama konsultaatio ja ryhmätasolla annettava opetus
- Miksi ei voida käyttää sanaa erityisopetus?

15 b§:n Lapsen tuen toteutus

Esityksessä:

- ”tarpeen mukaan lapselle annettaisiin varhaiskasvatusta pien- tai erityisryhmässä”
- rakenteellisista malleista jää kokonaan pois integroidut erityisryhmät, jotka tutkimusten mukaan ovat varsin laadukkaita, ja joissa lapset saavat tarvitsemaansa erityistä tukea kokoaikaisesti. (ks. Alijoki ym. 2013; Suhonen ym., 2016, Syrjämäki ym., 2017, Kesäläinen ym., 2019)

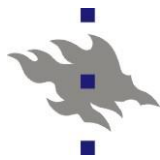
Kritiikki:

- erittäin epäselvä ilmaus
- esitettävässä lakimuutoksessa ei tunnisteta käsitteitä ”erityisopetus” tai ”varhaiserityiskasvatus”, vaikka tutkimuksessa ne ovat varsin yleisiä termejä, kun kuvataan varhaiskasvatuksessa annettavaa erityispedagogista tukea sen kaikissa eri muodoissa (ks. Pihlaja 1997; 2010; 2018)

Perusteluja kritiikille

- Nyt lapset ovat voineet saada tavallisissa päiväkotiryhmissä varhaiskasvatuksen lisäksi osa-aikaista erityisopetusta ja integroiduissa erityisryhmissä sekä erityisryhmissä päivittäistä erityisopetusta
- Varhaiserityiskasvatus on nähty varhaiskasvatuksen sisään rakennettuna palvelujärjestelmänä tukea tarvitseville lapsille. (ks. Pihlaja 2003; Suhonen ym. 2016; Syrjämäki 2019; Suhonen 2020)

Perusteluja kritiikille

- Nyt esitettävä tuen malli ei kuitenkaan takaa riittävää tukea niille lapsille, joilla on mm. vuorovaikutuksessa, itsesäätelyssä ja sosio-emotionaalisessa kehityksessä huomattavia pulmia
- Pienempi ryhmä ei ole ratkaisu, vaan lapset tarvitsevat sekä pienempää ryhmää, että päivittäistä erityisopetusta
- Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteissa sanotaan(OPH, 2018), että *"kun lapsen tuen tarve johtuu lapsen vaikeasta vammasta, sairaudesta, kehityksen viivästyelmästä tai sosioemotionaaliseen kehitykseen liittyvästä tuen tarpeesta, tarvitsee lapsi yleensä kokoaikaista, jatkuvaa ja yksilöllistä tukea"*.

Perusteluja

- Varhaiskasvatusta on perinteisesti toteutettu inklusiivisesti ja myös tuen tarpeet ovat pääsääntöisesti tapahtuneet inklusiivisessa ympäristössä
- Inklusion tulkinnat ovat olleet epämääräisiä
- Inklusioon vedoten osa kunnista on jo lakkauttanut integroidut erityisryhmät ja varhaiskasvatuksen erityisopettajat ovat siirtyneet entistä enemmän konsultoiviksi erityisopettajiksi

Ehdotus muutettavaksi esitykseen...

- Varhaiskasvatuksessa toimivat **inklusiiviset ryhmät**, joissa lapset voivat saada osa-aikaista erityisopetusta
- Pienryhmän sijaan voitaisiin käyttää käsitettä **inklusiivinen erityisryhmä**
 - ryhmässä on sekä tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevia lapsia, että ns. tyypillisesti kehittyneitä lapsia
- Jotkut lapset tarvitsevat myös **erityisryhmää**
 - ryhmässä kaikilla lapsilla on erityisen tuen tarve
- Sekä **inklusiivisen erityisryhmän**, että **erityisryhmän** henkilöstöstä **vähintään yhden tulee olla varhaiskasvatuksen erityisopettaja**

Kiitos!

